

1) Taalvariatie

REGIONAAL:

- ==> Dialect (Het Hasselts)
- ==> Regiolect (Het Limburgs, West-Vlaams ...)
- ==> Standaardtaal
- ==> Tussentaal (gesproken in Limburg)

NATIOLECTEN:

- ==> Belgisch-Nederlands = Vlaams
- ==> Nederlands-Nederlands = Hollands
- ==> Surinaams-Nederlands = gesproken in Suriname

SOCIOLECTEN:

- ==> Beroepen --> vakjargon: dokterstaal, informaticitaal, chemici ...
- ==> Geslacht --> mannentaal/vrouwentaal
- ==> Etnische achtergrond: etnolect (Marokkanen, Turken ...)
- ==> Sociale klasse/opleiding (BSO-taal)
- ==> Leeftijd (jongerentaal, ouderentaal)

STILISTISCH (TAALREGISTER):

- ==> Formeel/informeel
- ==> Schrijftaal/spreektaal
- ==> Archaïsch (OUD)/Modern (JONG)

2) Mannentaal en vrouwentaal

	MANNENTAAL	VROUWENTAAL
Communicatie	Pure communicatie (= report)	Meer gericht op gesprek (= rapport)
	Mannen willen bv. direct zeggen ('reporten') wat er is gebeurd.	Vrouwen hebben méér de neiging om te 'zeveren' (rapporteren).
Sociale indruk	Agressief, direct	Hogere sociale status, onzeker
	Mannen hebben meestal een dominantere, agressievere houding.	Vrouwen komen beter en met een hogere sociale status over. Echter komen ze ook onzekerder over dan mannen.
Syntactische verschillen	Gebiedende wijs, beknopt, elliptische zinnen	Onzekere modale constructies
	"Mooi winterbeeld." = elliptische zin, omdat er géén	"Het zou wel eens kunnen dat je wellicht een foutje hebt

	PV in voorkomt	gemaakt in je samenvatting.”, deze zin bevat 1000den modale constructies en tautologieën, waardoor de vrouw onzekerder voorkomt.
Lexicale verschillen	Krachttermen, onnodig moeilijke woorden	Verklein- en versterkingswoorden
Gesprekshouding	Dominant, op zoek naar conflicten.	Vragend, op zoek naar harmonie
	<i>Dat zijn eenmaal mannen...</i>	<i>Zouden we oorlog hebben kunnen vermijden als vrouwen over de wereld heersten sinds de oertijd?</i>

3) Taalnormen

Accommodatie: taalgebruik aanpassen aan verwachtingen van de gesprekspartner.

--> Leerkracht Nederlands: formeel taalregister hanteren.

--> Klasgenoot: informeel taalregister hanteren.

➔ Pas je je taalgebruik aan de verwachtingen van de spreker aan, spreken we van convergentie.

➔ Pas je je taalgebruik aan de verwachtingen van de spreker niet aan, is dat divergentie.

Door je eigen taalgebruik vergroot je sociale verschillen (bv.: formeel taalregister tussen NL-leerkracht en jezelf) tussen jou en je gesprekspartner en vergroot je jouw sociale identiteit.

4) Etnolecten

- “Illegals” is GEEN etnolect --> autochtone jongeren (die bevriend zijn met veel allochtone jongeren) nemen deze taalvariëteit over.
--> In dit etnolect maken jongeren bewust taalfouten, ze zeggen “de meisje” ipv “het meisje”.
➔ Waarom? Omdat de taalfouten die ze (bewust of onbewust) maken een deel is van hun sociale identiteit.
- “Illegals” (taal gesproken door allochtone jongeren) is een sociolect, enkel (vooral) jongeren spreken deze taal.

5) Voorbeelden van taalregisters

- 1) Schrijftalig register: Mannen en vrouwen moeten beiden tot het gezinsinkomen bijdragen...
--> Zéér formeel
- 2) Informeel register: Da moet werken, kinderen krijgen ...
--> “Da”, ipv “zij”
- 3) Tussentaal: Ge zijn nu al ‘ne sloef!
--> Ipv: ge zijt nu al een loser.
- 4) Vulgaire taal: hoer.

6) Grondleggers van de sociolinguïstiek

*William Labov: dialectoloog --> grondlegger

--> Ontdekte: uitspraak staat in verband met de sociale identiteit

--> Experiment Martha's Vineyard: uitspraak staat in verband met houding tov buitenlanders.

*Lakoff: taal en gender

--> Vrouwen gaan méér gedragsondersteunend praten, ze kiezen voor indirecte vragen en zijn voorzichtig in hun taalgebruik.

➔ Vrouwen zeggen: " 't Is hier warm.", i.p.v., "Doe nu eens een raam open!"

*Bernstein: onderwijs

--> Taal heeft 2 codes: (1) beperkt = lagere klasse --> bv.: boeren

--> context

--> impliciet

--> enkel verstaanbaar voor insiders (West-Vlaams)

(2) uitgebreid = hogere klasse

--> Universeel

➔ Deze mensen hebben een hoger inkomen en doen beter op school

--> Taal is dus lotsbepalend.

➔ Intelligentie hangt af van twee factoren

(1) Genetica: je hebt het of je hebt het niet.

(2) Sociale factoren: je omgeving stimuleert je niet om te studeren.

➔ Daarom zijn er minder (maar steeds meer) allochtone jongeren die studeren, laat staan allochtonen die pas naar België zijn gekomen en het extra moeilijk hebben.

7) Stilistische taalvariatie

*Communicatieve competentie = snel kunnen switchen tussen verschillende taalvariëteiten.

--> Ik kan snel overgaan van een formeel taalregister nadat ik uitleg heb gevraagd aan een leerkracht naar een informeel taalregister als ik met klasgenoten praat die ik niet haat.

*Vulgair --> informeel --> ongemarkeerd --> formeel

WIJF --> VROUW --> VROUW --> ECHTGENOTE

*Spreektaal --> schrijftaal

*Modieus (nieuw) --> archaïsch (oud)